

מסמך עזר מספר 2 להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר

1.2500

מידע שימושי בנוגע למעבר מעולם הפיסי לעולם הדיגיטלי

תוכן עניינים:

1. הסבר על "שירותי אמוץ" נפוצים 2
- 1.1 זיהוי אלקטרוני : 2
- 1.2 חתימה אלקטרונית : 2
- 1.3 חותם אלקטרוני : 2
- 1.4 חותמת זמן : 3
- 1.5 דואר אלקטרוני רשום : 3
- 1.6 תעודה אלקטרונית לאימות אתר אינטרנט : 3
2. הסבר על חתימות אלקטרוניות- סקירת סוגים נפוצים של חתימות אלקטרוניות, אופן הנפקתן, אופן השימוש בהן בחיי המעשה ומשמעותן הראייתית. 3
- 2.1 "חתימה אלקטרונית מאושרת" : 3
- 2.2 "חתימה אלקטרונית מאובטחת" : 3
- 2.3 חתימה אלקטרונית מאובטחת ב"מערכות סגורות" : 4
- 2.4 "חתימה אלקטרונית" : 4

מידע שימושי בנוגע למעבר מעולם הפיסי לעולם הדיגיטלי

1. הסבר על "שירותי אמון" נפוצים

בעולם הדיגיטלי קיימים מספר שירותים, שמספקים רמות שונות של אמון בפעולות דיגיטליות שונות. נהוג לכנות שירותים אלה "שירותי אמון". בסעיף זה יובא הסבר על שירותי האמון הנפוצים.

1.1 זיהוי אלקטרוני :

זיהוי אלקטרוני משמעותו תהליך אלקטרוני, שבו משתמשים במידע, שמאפשר לזהות אדם באופן ייחודי, לצורך זיהויו. ניתן לומר שהזיהוי האלקטרוני הוא שירות האמון החשוב ביותר. זאת, בין היתר, בשל מאפייניו של העולם הדיגיטלי, שבו פעולות רבות מתבצעות שלא במסגרת מפגש פנים אל פנים. בחירה ברמת הזיהוי המתאימה תתבצע בהתאם למדיניות הלאומית להזדהות בטוחה, שאומצה על ידי הממשלה בהחלטתה מיום 6.8.2017, שמספרה 2960.

1.2 חתימה אלקטרונית :

חתימות אלקטרוניות מוסדרות בדין במסגרת חוק חתימה אלקטרונית. החוק מגדיר מהי "חתימה" בעולם האלקטרוני, ומסדיר דרישות סף ותוצאות משפטיות של שני סוגי חתימות: "חתימה מאובטחת" ו"חתימה מאושרת". עוד קובע החוק הוראות לעניין מעמדן הראייתי של חתימות אלקטרוניות. על פי החוק, לא תישלל קבילותה של חתימה אלקטרונית (שהינה חתימה ללא דרישות סף). לגבי חתימה מאובטחת וחתימה מאושרת נקבע מעמד ראייתי מוגבר, בהתאם למאפייני החתימות ולתכליות שהן מגשימות.

זאת ועוד, החוק קובע כי כשנדרשת חתימה בחיקוק, ניתן לקיימה באמצעות חתימה אלקטרונית מאושרת או חתימה אלקטרונית אחרת, שמקיימת את תכליות דרישת החתימה, ברמת וודאות מספקת בנסיבות העניין. שיקול הדעת לבחור בין סוגי החתימות מסור לחותם, לגורם שהוא בעל אפשרות לקבוע או להשפיע על סוג החתימה שיעשה בה שימוש, או לגורם המבקש להסתמך על החתימה, לפי העניין.

נוכח שיקול הדעת שמעניק החוק בבחירת סוג החתימה האלקטרונית, נקבעה בסעיף 3א לחוק הוראה, שנועדה להגן על צדדים חלשים להתקשרות חוזית. לפי הסעיף, במערכות יחסים שמתאפיינות בפערי כוחות, על הצד שבחר כיצד תתבצע החתימה יוטל הנטל הראייתי להוכיח כי מסמך נחתם, במקרה של התכחשות לחתימה.

1.3 חותם אלקטרוני :

חותם אלקטרוני דומה לחתימה אלקטרונית, אך ייחודי בכך שפעולת הטבעת החותם יכולה להתבצע על ידי תאגיד או מוסד, מבלי לציין מיהו האדם שביצע את הפעולה בשם התאגיד או המוסד. בדומה לחותם בעולם הפיסי, תכונותיו המרכזיות הן ייחודיותו ליוצר החותם והיכולת לזהות אותו, וכן האפשרות לזהות שינוי שבוצע במסמך לאחר מועד הטבעת החותם.

1.4 חותמת זמן :

חותמת זמן אלקטרונית היא מידע אלקטרוני הכולל תאריך ושעה, שנקשר למסמך אלקטרוני, אשר מוכיח שהמסמך היה קיים באותה נקודת זמן ולא שונה מאז אותה נקודת זמן. נהוג לצרף חותמת זמן לחתימות אלקטרוניות מסוגים מסוימים (למשל, "חתימה אלקטרונית מאושרת").

1.5 דואר אלקטרוני רשום :

דואר אלקטרוני רשום¹ הוא שירות, המאפשר להעביר מידע בין צדדים באופן אלקטרוני. הוא מספק ראיה בנוגע להעברת המידע, ובכלל זאת ראיה לשליחת המידע ולקבלתו. כמו כן, הוא מגן על המידע המועבר מפני סיכונים של אובדן, גניבה, נזק או שינוי לא מורשה של המידע. שירות של דואר אלקטרוני רשום לא מוסדר בישראל. במדינות האיחוד האירופאי, שבהן מוסדר שירות זה, שימוש בדואר אלקטרוני רשום ניתן על ידי גופים מפקחים, ומקים חזקה ראייתית לכך שהמידע המועבר בדואר הוא שלם, נשלח על ידי שולח מזוהה והתקבל אצל נמען מזוהה, וזאת ביום ובשעה שצוינה על ידי ספק השירות.

1.6 תעודה אלקטרונית לאימות אתר אינטרנט :

תעודה אלקטרונית לאימות אתר אינטרנט היא תעודה שמאפשרת לאמת אתר אינטרנט ולקשר אותו לבעליו או מפעליו. תעודה לאימות אתרים אינה מוסדרת בדן הישראלי.

2. הסבר על חתימות אלקטרוניות – סקירת סוגים נפוצים של חתימות אלקטרוניות, אופן

הנפקתן, אופן השימוש בהן בחיי המעשה ומשמעותן הראייתית

ישנם מספר סוגים נפוצים של חתימות אלקטרוניות, כמפורט להלן.

2.1 "חתימה אלקטרונית מאושרת": חתימה זו מגשימה את כל התכליות הקלאסיות של החתימה ברמה הגבוהה ביותר. נעשה בה שימוש בעיקר על ידי גורמי מקצוע, שכן היא מחייבת בקיאות במחשב ומפני שבדרך כלל על מנת לחתום נעשה שימוש בחומרה כמו כרטיס חכם.

2.2 "חתימה אלקטרונית מאובטחת": בדומה לחתימה המאושרת, חתימה זו מגשימה את כל התכליות הקלאסיות של החתימה ברמה הגבוהה ביותר, למעט את תכלית ההזדהות. רמת הגשמת תכלית זו משתנה מסוג חתימה מאובטחת אחד לאחר. נעשה בה שימוש בעיקר על ידי גורמי מקצוע, ובקשר למסמכים שהחשיבות של זהות החותם אינה רבה או לחלופין במערכות יחסים שבהן הצד המסתמך על החתימה מכיר את החותם.

¹ ראו ההגדרה הרלוונטית בס' 3 לתקנות האיחוד בנושא-

'electronic registered delivery service' means a service that makes it possible to transmit data between third parties by electronic means and provides evidence relating to the handling of the transmitted data, including proof of sending and receiving the data, and that protects transmitted data against the risk of loss, theft, damage or any unauthorised alterations.

2.3 חתימה אלקטרונית מאובטחת ב"מערכות סגורות": חתימה שנעשה בה שימוש במסגרת מערכות יחסים שבהן הצדדים מכירים זה את זה, והגורם המבקש להסתמך על החתימה הוא מנפיק אמצעי החתימה. למשל, כרטיסי עובד שמנפיק מעסיק במקום עבודה, שבאמצעותם חותמים עובדיו.

2.4 "חתימה אלקטרונית": חתימה שאינה נדרשת לקיים תנאי סף כלשהם. השימושים בה מגוונים. למשל, חתימה על גבי פד דיגיטלי, ציון השם בתחתית דוא"ל, ועוד.